

SLOVENSKI NAROD

Znaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petih vrt a Din 2.-, do 100 vrt a Din 2.50, od 100 do 300 vrt a Din 3.-, večji inzerati peti vrt a Din 4.-. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b. — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 66, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101.
Račun pri poštne čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.551.

Habsburška zarota

Senzacionalna razkritja ameriškega novinarja o tajnem sporazumu med Habsburžani in Italijo — Pripravljala se je obnova avstroogrške monarhije v zmanjšanem obsegu, toda načrti so kljub pristanku velesil propadli zaradi odpora Male antante

Newyork, 17. julija. d. Tukajšnji svetovni list »New York Times« je objavil izredno aktualne informacije svojega pariskega dopisnika o pripravah, da je dobil svoje zaupne vesti naravnost pri viru in da jih je zastopnik habsburških legitimistov v Steenockerzeelu pregledal in ugotovil njihovo točnost. V svojem poročilu pravi med drugim:

„Vstajenje mrtvih“

Z zmago Hitlerja v Nemčiji so postali Habsburžani preko noči važen faktor v evropski mednarodni politiki. Zgodnja leta je habsburška akcija izgubila že vse šanse in ideja legitimizma se je umaknila v prav omejeni krog madžarske in avstrijske aristokracije. Avstrijski in madžarski legitimisti so sicer intenzivno propagirali svojo stvar. Toda nikakor jim ni uspelo prodreti do oficalnih krogov evropskih velesil. Na simpatije so našli le pri francoskih rojalistih in v nekaterih angleških aristokratskih rodbinah ter pri španskih aristokratih, ki delijo s Habsburžani enako usodo izgnancev.

Uspeh narodnega socializma v Nemčiji je vse to spremenil. Ta uspeh, — to danes priznavajo tudi v Parizu — je iznenadil Francozje. Zato, da je Hitler prevzel oblast, je bilo za francosko politiko velika senzacija. Dogodki od leta 1930 dalje so sicer po vrsti kazali na tak razvoj, toda v Parizu ne glede na politično opredeljenost nihče ni veroval, da bo narodni socializem v Nemčiji vladal več nego nekaj mesecev. Toda Hitler je ostal. Nemčija je pričela vedno bolj intenzivno izvajati svojo akcijo za priključitev Avstrije in lani je prišla narodno socialistična ofenziva v Avstriji. Ta ofenziva je imela samo en, uspeh, a to je, da so začeli nekateri politični krogi v zapadnih državah — razen socialističnih — več ali manj verjeti, da morejo dati trajno jamstvo za avstrijsko samostojnost — samo Habsburžani. Simpatije za habsburško stvar, prej omejene na skrajno desnico, so zajele francoske meščanske stranke in nekatere francoske parlamentarce. V habsburški restavraciji gledajo manjše zlo, kakor v priključitvi Avstrije k Nemčiji. Priznati je treba, da je delovala legitimistična propaganda zelo premetenc in uspešno. Duša te propagande je bil vse do svoje smrti princ Sikst Bourbonški brat bivše cesarice Zite.

Habsburžani in italijanske kolonije

Spiro njegove nepričakovane smrti je habsburški legitimizem v zapadni Evropi prvi trenutek mnogo izgubil. Toda kmalu je svoje izgubo nadoknadil. Habsburški legitimisti je vzela za zaščito — Italija. V času neuspešnih pučev Karla Habsburškega je stala Italija docela na strani držav Male antante, ker se je sama sebe smatrala za nasledstveno državo. Danes se je njen položaj v splošnem spremenil. Nektanja velesila samo po nazivu je pod fašističnim režimom polagoma zavzela pozicije in vpliv prave velesile. Fašistična Italija se smatra danes za tako močno, da se ji na treba več bati habsburške nevarnosti. Avstrija pa je bila že od nekdaj važna postojanka v sistemu italijanske zunanje politike. Vendar do protektorata Italije nad habsburškimi zasnovami nikoli ne bi bilo prišlo, da bi Musolini ni skoval svojih kolonialnih načrtov. Poznavačev pravo stanje in razpoloženje v Avstriji je uvidel, da se režimi njegovih eksponentov ne bodo dolgo časa obdržali, zlasti ne, če bo morala Italija prenesti težišče svoje politike v Afriko. Zato je slično, kakor del francoskih parlamentarcev prišel do zaključka, da more biti samo monarhistična restavracija v Avstriji zadostni protutež narodno socialistični agitaciji.

Habsburško - fašistični sporazum

Me avstrijskim legitimizmom in fašistično Italijo je bil tedaj sklenjen aranžman. Ta aranžman je bil formalno zaključen pred letom dni po tragični smrti kancelarja Dollfusa, ki je dal zanj inicijativo. Po tem sporazumu se je habsburška dinastija svedčano obvezala, da ne bo nikoli več sprožila vprašanja o pripadnosti Južne Tirolske in ostalih dežel, ki so po mirovni pogodbi pripadle Italiji. V povračilo za to obvezo se je Italija zavezala, da bo pod-

pirala restavracijo monarhije, ki ji bo nudila politično in ekonomsko podporo, ter da bo posredovala za razširjenje habsburške oblasti na Madžarsko. Politika za obnovo Austro-Ogrske bi bila povsem v skladu z znanim rimskim paktom, ki določa najtesnejše zveze med Italijo in novo habsburško monarhijo. Pozicija Avstrije po habsburški restavraciji bi bila slična položaju Albanije po sklenitvi tiranskega pakta.

Da restavracija Habsburžanov v Avstriji ne bi izzvala prevelikega vznemirjenja pri nasledstvenih državah, je Italija Habsburžanom zajamčila, da bo po diplomatski poti pripravila restavracijo skupno z Anglijo in Francijo. Habsburžani bi morali podati svečano izjavo, da ne bodo gojili nikakih teritorialnih aspiracij in da se ne bodo vmešavali v notranje politične razmere sosednjih držav. Jamstvo za tako njihovo lojalnost naj bi prevzele velesile. To vprašanje je bilo, kakor izrecno trdi newyorški list, urejeno tudi na zadnjem sestanku med Mussolinijem in Lavalom.

Neki francoski politični krogi smatrajo habsburško restavracijo kot izhodno točko za preosnovo evropskega sistema. V teh krogih se vedno računajo s polomom narodno socialističnega režima v Nemčiji. Ko je bil lani sredi leta umorjen kapetan Röhm, se je to njihovo prepričanje še bolj utrdilo. V primeru kakega prekreta v Nemčiji bi lahko habsburška dinastija

sprico svojega izrazitega katoliškega značaja postala močna privlačna sila za vse nezadovoljne elemente v Nemčiji. Obnavljajo se stari načrti o delitvi Nemčije v katoliško in protestantsko.

Odpor nasledstvenih držav

V Steenockerzeelu, pravi list nadalje, je opaziti v zadnjih mesecih veliko aktivnost. Belgijski dvorec je postal središče generalnega štaba legitimistične akcije. Habsburžani so pristali na vse ponudbe in zahteve velesil brez oklevanja. Tako so doslegli za svojo akcijo pristaneke v Rimu, Parizu in Londonu. Toda vse ovire še niso premagane tako, kakor so računali. Diplomacija velesil ni uspelo prepričati nasledstvene države o tem, da jim restavracija Habsburžanov ni nevarna. Nasprotno, vedno bolj narašča njihov odpor. Francoska diplomacija, ki je prevzela to neveljavno vlogo, je dospela v svoji akciji na mrtvo točko. Vse kaže, da bo morala čakati na ugodnejšo priliko, ko bo postala restavracija, kakor že leta zmerom znova pravijo avstrijski državniki, »aktualno vprašanje«. V Rimu je ta neuspeh francoske diplomacije izzval nezadovoljstvo. Musolini bi najraje videl, da bi bilo habsburško vprašanje že pod streho, da bi se mogla Italija docela posvetiti svojim kolonialnim načrtom.

Preorientacija Poljske

Varšava, 17. julija. d. Ob priliki francoskega nacionalnega praznika, je prišlo v Varšavi do značilnih frankofilskih manifestacij. V prostorih varšavskega magistrata je Zveza poljsko-francoskih društev pridelala posebno akademijo. Na njej sta govorila francoski poslanik v Varšavi Leon Noel in predsednik parlamentarnega zunanjega političnega odbora knez Januš Radziwil, ki je v zadnjem času nastopal proti francoskim mednarodno-političnim načrtom.

Njegove izjave na proslavi francoskega praznika so izzvale v vsej politični javnosti pravo senzacijo. Knez Radziwil je govoril o trdnih prijateljskih vezeh med poljskim in francoskim narodom. Skupni smotri zunanje politike obeh naših držav so v utrditvi miru, v nedotakljivosti meja in narodnih pravic. Poljska si želi močnejše Francije, ki ne bo s trdno roko vodila le svoje usode, marveč vplivala tudi na usodo celokupne Evrope. v smislu svojih velikih tradicij.

Spor v nemški vladi

Basel, 17. julija. n. »Baseler National-Zeitung« poroča iz Berlina, baje iz zelo zaupnega vira, da je nastal v nemški vladi že pred 10 dnevi hud politični spor. Vlada je namreč sklenila ustanoviti novo ministrstvo za narodno zdravje, v katerega delokrog bodo spadale tudi vse akcije, ki se nanašajo na rasna vprašanja.

Za ministra tega resora kandidira Julij Streicher, vodja narodno-socialističnega antisemitskega pokreta. Proti njemu pa je sedaj nastopil gospodarski minister dr. Schacht in je zagrozil, da bo takoj podal ostavko, čim bo Streicher imenovan za ministra.

Občinski uslužbenci za svoje pravice

Beograd, 17. julija. p. Zveza organizacij nameštencev mestnih in podeželskih občin, ki zastopa 60.000 samoupravnih uradnikov in nameštencev je pokrenila akcijo v svrhu zaščite zakonito pridobljenih pravic svojih članov, ki so sedaj ogrožene po določilih zakona o mestnih občinah. Zaradi položaja, ki je nastal za občinske uslužbence, je nastala resna nevarnost tudi za komunalne uprave, ki so v rokah teh uradnikov in nameštencev, katerih življenjski standard je bil z zakonom prisilno znižan.

Zveza je imela te dni celo vrsto konferenc v Zagrebu in Beogradu, na katerih so sodelovali zastopniki iz vseh krajev države. Sklenjeno je bilo, da se vlada naproši, naj razveljavi določbe zakona o mestnih občinah.

nah, ki se nanašajo na gmojni položaj nameštencev in uradnikov. V ta namen so zastopniki z zveze posetili ministrskega predsednika dr. Stojadinoviča, notranjega ministra dr. Korošca in finančnega ministra Letica. V deputaciji je tudi predsednik slovenske organizacije g. Jančigaj. V predloženi resoluciji podčrtava zveza, da občinski uradniki in nameštenci niso prizadeali samo glede plač, marveč so se jim znižala tudi službena leta, tako da bi po novem zakonu prejeli mnogo manjše pokojnine. Ministri so obljubili, da bodo vpoštevali njihove upravičene zahteve, finančni minister Letica pa je pristal na to, da s posebnim amandmanom razveljavi določbe 150. 160 in 161 zakona o mestnih občinah.

Za poplavi še kolera

Sanghaj, 16. julija. AA. V severnem delu pokrajine Kijangsu se je sedaj pojavila še kolera. Poplavna katastrofa je zavzela tako velik obseg, kakršnega doslej še ne pomnijo. Samo v severnem delu honanske pokrajine je utonilo preko 40.000 ljudi, 400.000 prebivalcev pa je brez strehe. Poplava Ru-

mene reke je uničila 300 vasi in manjših mest. Tam je 400.000 ljudi moralo zapustiti svoje domove. Stevilo žrtv, ki jih je zahtevala poplava, povzročena od reke Janktsekianga cenijo nad 10.000.

Borba za pooblastila

Opozicija ne zaupa vladi in bo glasovala proti zahtevanim pooblastilom

Beograd, 17. julija. r. Finančni odbor še ni končal svoje razprave o dvanajstih. Včeraj je bila končana razprava o proračunih posameznih ministrstev, na kar se je pričela razprava o amandmanih, ki jih je predložila vlada. Vsi amandmani razen pooblastilnega so bili sprejeti. O pooblastilnem amandmanu, ki pooblašča vlado, da more v sporazumu s posebnimi odboroma Narodnega predstavništva spreminiti politične zakone, se je razvila živahna debata, ki je trajala skoro vso noč. Člani Jevtičevega kluba so nastopili proti tako širokim pooblastilom, naglašujoč, da so s tem okrnjene pravice parlamenta. Strinjajo se z vlado, da sedanji zakoni ne odgovarjajo potrebi časa, in Narodna skup-

ščina in senat nista proti temu, da bi se spreminili. Toda dvomijo pa, da sedanja vlada ne bo šla za tem, da te zakone zares spremeni tako, kakor bi bilo treba, marveč da bo skušala samo utrditi svoj lastni položaj. Vlada ne nudi zadostnih jamstev, da bo zakone spreminila na osnovi demokracije in liberalnih načel. Zaradi tega so vsi člani opozicije izjavili, da bodo glasovali proti takemu pooblastilu. Člani vladne večine so zagovarjali od vlade zahtevana pooblastila. Debata je bila prekinjena in se bo še danes nadaljevala.

Dopoldne se je sestala vlada k seji, da zavzame stališče k amandmanom, ki so jih predložili posamezni narodni poslanci.

Italija hoče vojno

Vsa prizadevanja velesil za mirno poravnabo abesinskega spora so ostala brezuspešna

London, 17. julija. r. Poslednji diplomatski poskusi angleške vlade v svrhu mirne likvidacije abesinskega spora so se zaključili z novim neuspehom. Po vsej Angliji je zaradi tega zavladalo veliko ogorčenje proti Italiji, ki ostane nepopustljiva v svoji nameri, da odpošlje kazensko ekspedicijo proti Abesincem. V širokih krogih prebivalstva so se začele naglo širiti simpatije za ogroženo Abesinijo in včeraj je bil na abesinskem poslanstvu pravi naval mladih ljudi, ki so se prijavili kot prostovoljci v abesinsko vojsko. Abesinski poslanik pa ni imel od svoje vlade nikakih navodil za sprejemanje prostovoljcev in je moral ljudi za enkrat odsloviti, dokler sprejemanja ne dovoli abesinski cesar.

Pariz, 17. julija. r. Nova napetost v italijansko-abesinskem sporu je tudi v Parizu povzročila veliko vznemirjenje. Izjava abesinskega cesarja, ki jo je dal »New York Times«-u, da ne bo sprejel nikake demarše velesil, ki bi šla za tem, da se spor reši v prilog Italiji, je napravila v pariških krogih vtis, da spora dejansko ne bo mogoče rešiti drugače nego z orožjem. Kljub temu bo francoska vlada še poslednjič poskušala sama posredovati v Rimu in Addis Abebi. S skrbjo gledajo politični krogi na zasedanje sveta Društva narodov, ki je že pred vrati in vedno bolj prevladuje med njimi prepričanje, da bi Društvo narodov, če bi se ponovno vmešavalo v spor, samo izgubilo na svojem prestižu. Zato namerava francoska vlada predlagati odgoditev zasedanja sveta Društva narodov.

Pariz, 17. julija. r. Z mobilizacijo nadstojnih dveh divizij je Italija dokončala svoje mobilizacijske načrte za pohod v vzhodni Afriki. Dozdej je bilo mobiliziranih 10 divizij. Od teh pet pehotnih s

skupno 65.000 možmi in pet divizij mladih s 50.000 možmi. Razen tega ima Italija v Vzhodni Afriki 35.000 kolonialcev. K tem je treba dodati tudi 30.000 do 40.000 delavcev, ki so jih poslali v vzhodno Afriko, da gradijo ceste. V celoti razpolaga Italija za svoj pohod v vzhodni Afriki z najmanj 180.000 možmi.

Francija podpira Italijo?

Pariz, 17. julija. d. V smislu sporazuma, ki je bil meseca januarja ob priliki Lavalovega poseta sklenjen med Italijo in Francijo, so francoske vojaške oblasti sedaj izročile Italiji strateško važen otok Doumero v moraki ožini Bab el Mandev, ke veže angleško Juko Aden s Rdečim morjem. Otok leži na meji med Britrejo in francosko Somalijo. Po rimskem sporazumu so sedaj Italijanske čete naselile otok.

Angleški bojovniki za Abesinijo

London, 17. julija. r. Kolikšno nerazpoloženje proti Italiji je zavladalo v angleški javnosti, najbolj jasno kaže akcija, ki so jo pričeli bivši angleški bojovniki. Osnovali so poseben bataljon tajske legije, ki ga nameravajo poslati na pomoč Abesiniji. V par dneh so zbrali v to svrhu razmeroma velika finančna sredstva, tako da bodo kmoti člani tega bataljona dnevno po 16 šilingov dnevno.

Politika egiptске vlade

Rim, 17. julija. r. Veliko razburjenje so izzvale poročila, da Anglija na razne načine ovira italijansko akcijo proti Abesiniji. Italija je zadnje čase na veliko razpolaga velike vojske v Egiptu za svoje kolonije v vzhodni Afriki. Sedaj pa je egiptska vlada — po mnenju rimskih krogov na pobudo Anglije — prepovedala vsak izvoz velblodov v Britrejo in Somalijo, ni pa prepovedala izvoza v Abesinijo.

„Angleži se ne bodo nikdar več borili proti Nemčiji“

Berlin, 16. julija. AA. Kancelar Hitler je danes sprejel delegacijo bivših angleških bojovnikov. Njim na čast je priredil vodja združenja nemških vojaških žrtv Oberindorfer kosilo, ki sta se ga udeležila med drugimi tudi Ribbentrop in minister Seldte. Ribbentrop je v svoji zdravici naglasil, da morajo bivši bojovniki obeh narodov ustvariti atmosfero, v kateri bodo državni lahko sklenili trajne sporazume. Vodja angleških bojovnikov mu je odgovoril, da so se Angleži samo enkrat borili proti Nemčiji, a da se to nikoli več ne bo ponovilo.

Davi je povzročila veliko pozornost vest, da člani angleške legije ne bodo, kakor je bilo določeno, obiskali sedeža vodstva Stahlhelma. Prav tako so snoči odpovedali kosilo, ki so ga hoteli danes prirediti člani Stahlhelma. Pač pa so angleški bojovniki obiskali posvetno generala Göringa v bližini Berlina.

Kiel, 16. julija. AA. Snoči je prišla semkaj skupina angleških dijakov, med katerimi je tudi predsednik angleške dijaške zveze dr. Linkom Rolfs. Angleški dijaki zastopajo Škotsko, Irsko in Wales.

Turneja čeških novinarjev po Italiji

Praga, 17. julija. n. Jutri odpotuje 15 čeških novinarjev v Rim. V Italijo jih je povabilo ministrstvo za tisk in propagando. Novinarji bodo gostje italijanske vlade, katere zastopniki jih bodo vodili po Italiji 10 do 14 dni. Njihovo potovanje bo informativnega značaja in naj bi služilo kulturnemu zbližanju med obema narodoma.

Dunajska vremenska napoved na sredo: Pretežno jasno, morda z nevihtami. Zelo toplo.

Borzna poročila.
INOZEMSKA BORZA
Zürich: Beograd 7.—, Pariz 20.23, London 15.13, Newyork 304.875, Bruselj 51.60, Milan 25.1375, Madrid 41.965, Amsterdam 208.—, Berlin 123.10, Dunaj 58.10, Praga 12.75, Varšava 57.80, Bukarešta 2.80.

— Jaz že znam, toda moj mlajsi bratec

DNEVNE VESTI

— G. ban dr. Dinko Puc je službeno odpotoval v Beograd in zale v petek, dne 19. t. m. ne bo sprejemal privatnih strank.

— Udrženje železniških uradnikov je 13. t. m. priredilo krasno uspešno družabno izlet na Pohorje in v Maribor, ki so se ga udeležili člani in prav častnega števila. Organizacija izleta je bila brezhibna ter se mora izreči posebno priznanje SPD podružnici Maribor, ravnateljstvu avtobusnega prometa Maribor, kolodvorski restavraciji v Mariboru, ki so bili prirediteljem kar najuslužnejše na roko ter omogočili brezhibno izvedbo izleta. Poleg mnogobrojnega članstva so se udeležili ekskurzije tudi predsedniki centralne uprave v Zagrebu g. Obad, oblasne uprave v Ljubljani g. Jenko, lokalne uprave v Mariboru g. Jožič, zastopnik SPD Maribor g. Pagon, zastopnik zadruga Pohorski dom g. Gorup, ter vsem znani pohorski pesnik g. Zorut. Nad vse navdušeni so se vračali udeleženci domov, polni lepih vtisov z edino željo, da bi se čim prej zopet vsili na takih izletih. Vodil je g. Parma Bruno iz Ljubljane.

— Češki otroci iz Jugoslavije pri predstavi Masaryku. V petek zvečer je prišlo v Prago 117 češkoslovaških otrok iz Jugoslavije. V nedeljo so si ogledali praške znamenitosti in položili šopek na grob neznane vojaka, potem so se pa odpeljali v Lane. Tam so najprej obiskali grob Charlotte Masarykove in ga okrasili s cvetjem. Predsednica češkoslovaškega Rdečega križa dr. Alica Masarykova jih je povabila v Rajski park in jih pogostila. V parku so zaplesali otroci srbsko kolo, potem so se pa dolgo igrali. Predsednik Masaryk jih je opazoval skozi okno in ko so ga zagledali, so začeli navdušeno klicati: Zivjo Masaryk! — Prezident jim je prijazno odzdravil.

— Zelo dobri izgledi letošnje tujske prometne sezone. Na naše morje prihaja vedno več tujcev, tako da so izgledi za letošnje sezono mnogo boljji, kakor so bili lani. Včeraj jutraj je priplul na Sušak parnik »Karagorgije«, poln inozemskih letoviteljcev. Parnik »Karagorgije« vozi ob grški obali. Dubrovčanka plovitba je pa določila parnik »Kralj Aleksandar« za progo Benetke, Sušak—Kotor. S parnikom »Kralj Aleksandar« je prišlo večeraj jutraj iz Benetke okrog 350 turistov, večinoma Švicarjev. S tem parnikom se vozi tudi pevski zbor »Harmonie« iz St. Gallena, ki priredi v Dubrovniku in še v nekaterih drugih mestih dobrodelne koncerte.

— Fremeščen je g. Gvardijančič Ivan, pregl. finančne kontrole iz glav. oddelka finančne kontrole desni breg v Ljubljani v gl. oddelku finančne kontrole v Šabacu. Imenovan je bil dolga leta predsednik drav. sekcije Udrženja zvanjnikov finančne kontrole v Ljubljani, ki si je v tem času pridobil dosti zaslug za članstvo. Tudi med občinstvom je bil splošno priljubljen, med članstvom pa je užival splošno zaupanje. Tovariši iz Ljubljane so mu priredili lep poslovilni večer na vrtu g. Brčić v Štepanji vasi, kjer se je v imenu vsega članstva dravske sekcije poslovil od njega njegov namestnik Zabukovec Leopold, preglednik v Ljubljani in mu izročil v spomin lepo darilo. — Člani s tem ne izgubijo samo svojega dobrega predstavnika, ampak tudi svojega najboljšega tovariša in prijatelja. Na novem službenem mestu mu člani žele obilo uspeha, najbolj pa si člani želijo, da bi se skoraj zopet vrnil med nje.

— Poziv lastnikom pomorskih slik! Ob lastni odbor Jadranske straže v Ljubljani naproša vse posestnike slik s prizori z našega morja in Primorja, da mu dajo za čas velike jesenske jadranske razstave od 5. do 15. septembra te slike na razpolago, da se bodo iste razstavile v zato določenem paviljonu na velesejmu. Slike se bodo vrnille lastnikom nepoškodovane. Vse potrebne informacije se dobijo v pisarni Jadranske straže na velesejmu.

— 25 letnica češkoslovaškega otroškega okrevanja v Crikvenici. Med Crikvenico in Sv. Jeleno je v zelenem parku pet lepih vil. To je košček češkoslovaške zemlje, največji dom češkoslovaške mladine na Jadranu, ki proslavi letos 25 letnico. V tem domu je preživelo poštince že 12.000 češkoslovaških otrok. Dom je ustanovila Marija Steyskalova, častna članica JČ lige, ki je umrla leta 1928 in ima v koloniji na terasi spomenik. 25 letnico proslavi češkoslovaška kolonija v petek v soboto in v nedeljo pod pokroviteljstvom bana dr. Kostrenčiča.

— Ljubljanska opereta v Šibeniku. V ponedeljek zvečer je gostovala v Šibeniku opereta Narodnega gledališča iz Ljubljane. Prva predstava je bila v ponedeljek zvečer na prostem pred hotelom Krk. Sinoči je ljubljanska opereta drugič nastopila. Obe predstavi sta bili zelo dobro obiskani.

— Gledališki dinar v Zagrebu. V Zagrebu je vrgel v pretekli sezoni gledališki dinar 2 milijona dinarjev. Zagrebški gledališki igralci imajo rezervni fond v znesku 400.000 Din, ki jim bo dobrodošel zdaj, ko so vrnilli upravniku nepodpisane pogodbe, da so svoje službeno razmerje prekinili.

— Pred Cankarjevim spomenikom na Vrhniku se bomo poklonili v nedeljo 21. t. m. ob 8. dop. takoj po prihodu vlaka iz Ljubljane. Popoldne bo pa narodno-obrambeni sestanek pri razglednem stolpu na Planini nad Vrhnikom. Povratek z vlakom ob 9.11 zvečer. — Prಿದೆite! — Organizatorno-propagandni odsek S. j. e. u.

— Tpujki mali harmonikarji v Bjelovaru. Mali harmonikarji iz Ptujja se pripeljejo v Bjelovar v soboto in prirede zvečer koncert v bivšem domu hrvatskega Sokola. Na programu so večinoma hrvatske narodne pesmi.

— Švicarski pevci na Jadranu. Včeraj jutraj je prišlo v Split 125 članov švicarskega pevkega društva »Harmonie« iz St. Gallena. To največje pevsko društvo v Švici je bilo ustanovljeno leta 1821. Vsako leto priredi turnejo po inozemstvu. Za letošnje turnejo si je izbralo naše Primorje. V petek posestijo švicarski pevci Šibenik.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo toplo in lepo vreme, ponekod nevihte. — Včeraj je znašala najvišja temperatura v Zagrebu in Beogradu 32, v Ljubljani 29,2, v Skoplju in Splitu 29, v Mariboru 26, v Rogški Slatini 25. Davi je kazal barometer v Ljubljani 764,5, temperatura je znašala 16.

— Žrtve napada. Ko se je včeraj proti večeru vračal 31 letni zidarSKI pomočnik Ivan Rebolj, doma iz Skarvne, domov, ga je v bližini vasi nenadoma napadel neznan moški in se ga lotil z motiko. Prizadejal mu je na glavi več huših poškodb zaradi česar so ga morali ponoči prepeljati v bolnico. — V bolnico so pripeljali davi tudi z letno hčerko posestnika z Rakitne, Zofijo Bogatajevo. Otrok je brcnil v hlevu konj v glavo in so njegove poškodbe težke.

— Sin s sekuro ubil očeta. V vasi Velika Kopanica blizu Slavonske Brodu sta se v ponedeljek sprla kmet Ivan Vitič in njegov oče Viktor. Med preprirom je sin pograbil sekuro in ubil očeta.

— 106 letna starica bi rada živela še 20 let. V Gračanici blizu Banjaluke je praznovala Fatima Šobanović v ponedeljek 106 rojstni dan. Cestitat ji je prišlo 28 vnukov in 21 pravnukov. Njen najstarejši sin Omer je star 90 let. Starica ima še eno željo, da bi živela še 20 let, da bi po starosti prekosila najstarejšega človeka na svetu, Turka Zoro Aga.

— V smrt, da bi ne videl bede svoje družine. Včeraj jutraj so našli v Mostarju obsečenega na podstrešju 16 letnega soboslikarskega vajenca Mujo Drlijevič. Zapustil ni nobenega pisma. Vse kaže, da je g. poginjal v smrt velika beda njegove družine. Njegova dva brata, oče in mati žive v zelo težkih gmotnih razmerah; mati mu je nedavno zblaznela, kar je fanta še bolj potrl.

— Zločinec razparal zagrebškemu zdravniku trebuh. Včeraj ponoči je bil napaden v Zagrebu zdravnik dr. Ivan Zokaj, nameščen pri SUZOR-u. Neznani napadalec mu je z nožem razparal trebuh, da so ga morali prepe- ljeti v bolnico in nemudoma operirati. Njegovo stanje je zelo težko.

ZVOČNI KINO »SOKOLSKI DOM«
v štiki — Telefon 33-87

Dorothea Wleek v filmu nesebič-
no ljubezni in žrtvovanja iz ro-
mantične Španije

U S P A V A N K A

Predstave v sredo in čet-
tek ob 1/2 9. uri.

V dopolnilo Foxov zvočni tečaj
in sportni film.

V soboto ruski film Pastir Kostja.

Iz Ljubljane

—lj Miroslav Ambrožič pri Abrahamu. Mladeniško čil in neugnano marljiv se je srečal danes z Abrahamom ravnatelj Delniške tiskarne g. Miroslav Ambrožič, eden naših najodličnejših sokolskih voditeljev in javnih delavcev. Rojen je bil 17. julija 1885 kot sin zlatarskega obrtnika v Kranju, kjer je z odličnim uspehom dovršil nižjo gimnazijo, potem so ga pa razmere prisilile, da je vstopil kot vajenec v tiskarno. — Dolga leta je bil tiskarniški faktor v Trstu, odkoder je prišel po požigu Narodnega doma v Ljubljano kot ravnatelj Delniške tiskarne. Tu je razvil vse svoje bogate sposobnosti in postavil v tiskarniški stroki čega moža. Pa tudi v nevaležnem javnem delovanju stoji pred nami izklesan, kremenit značaj, moč dela, ki mu ni nobena žrtve pretežka, kadar gre za skupno stvar. Prihujljenemu slavljenju kličemo: Še na mnoga leta!

—lj Smrt odličnega ljubljanskega odvetnika. Snoči je podlegel dolgi bolezni znani ljubljanski odvetnik g. dr. Dragotin Treo, star 73 let. Pokojni je igral dolga leta kot odlični okolski delavec in politik med goriskimi Slovenci važno vlogo. Po okupaciji Gorice se je preselil v Ljubljano, kjer je ostal enako agilen ter si kmalu pridobil splošno simpatije. Poleg žalujočih svojcev zapušta mnogo prijateljev in znancev, ki ga bodo težko pogrešali. Pogreb bo v četrtek ob 17. iz Puharjeve ulice št. 16. — Bodi mu lahka zemlja, težko prizadetim svojcem naše iskreno sožalje!

—lj Regulacija Emonske ceste na vidiku. Regulacija te ceste spada v vrsto del po Plečnikovem načrtu, ki so že delno končana, namreč regulacija Vegove ulice, Joževce ceste in okolice Gradaščice. Emonska cesta je na mnogih krajih preozka za vozni promet in ker nekateri objekti izstopajo zelo iz stav- bne črte, cesta tudi ni lepa. Regulacija je zelo potrebna zlasti zato, ker je ta cesta glavna prometna žila, ki veže južni del mesta s središčem ter tudi posredno s Tyršev ceto. Zoper regulacijo je pa mnogo ovir, ker ne gre brez podiranja poslopij in tu in tam tudi treba odrezati mnoga zemljišča. Ena najhu- šjih ovir bo pa zdaj odstranjenja, namreč Špe- letičeva hiša na koncu Emonske ceste. Špe- letiču je dala mestna občina za odkodnino hišo za artiljerijsko vojašnico. Špeletič podira sam hišo na Emonski cesti, zato pa bo pridobil nekaj graubnega materiala. Seveda je še

veliko vprašanje, kdaj se bo mestna občina lotila regulacije Emonske ceste, kajti z odstran- jivjo Špeletičeve hiše se niso odstranile vse ovire. Letos se niso oprijeli še nobenega novega javnega dela, in je težko reči, da se bodo te regulacije. Dole čaka na vseh koncih in krajih.

—lj Mestna občina ljubljanska je včeraj poslala v Belo Krajino dva svoja ve- lika škroplilna avtomobila, da bosta tam- kaj na razpolago za prevoz vode in s tem skušala lajšati gorje pokrajini, ki jo je prizadela katastrofalna suša. S tem sve- zano redukcijo škropljenja v Ljubljani bo ljubljansko meštanstvo brez dvoma pra- vilno razumelo.

—lj Jurčičev trg tlakuje. Ta trg je naj- manjši v Ljubljani in s tlakovanjem res ne bo posebnih stroškov. Prejšnje čase so razmišljali, kako bi razširili trg, in sicer so nameravali podreti dvonadstropno hišo, ki stoji na sa- mem ter zožuje nabrežje in trg, da je vozni promet skoraj onemogočen. Tlakovanje trga spada že k ureditvi nabrežja ob novem mo- stu.

—lj V Ljubljani že betonirajo. Delo je toliko napredovalo, da so začeli betonirati dno. Doslej so zbetonirali okrog 40 m dna vzdolž struge. Odslej bo delo hitreje napre- dovalo, ker so z izkopom že tako daleč, da bodo lahko neovirano betonirali. Beton me- šajo na levem bregu, na Novem trgu, kjer so nasajena mlada drevesa. Novi nasad bo zaradi tega nekoliko trpel.

—lj Zračni promet v Ljubljani. Ljubljan- ski aerodrom je imel ta mesec do 15. velik promet. Iz Ljubljane je odletelo 123 potni- kov, 937 kg prtljage, 25 kg pošte in 5 kg robe. Pošta je narasla zato, ker prevaža zdaj letalo tudi običajno pismenko pošto za Za- greb, Beograd in Skoplje in se tega načina ljudje zelo poslužujejo. V istem času je letalo prevozilo v Ljubljano 80 potnikov, 597 kg prtljage, 14 kg 610 g pošte in 18 kg 200 g robe. Prejšnji mesec je z letalom odletelo iz Ljubljane 176 potnikov, 1127 kg prtljage, 2 kg 947 g pošte in 14 kg 700 g robe, priletelo pa 125 potnikov, 932 kg prtljage, 7 kg 900 g pošte in 39 kg robe. Od 15. maja, ko je bil odprt zračni promet pa do 15. t. m. je »Spartan« prepeljal iz Ljubljane 332 potni- kov, 2285 kg prtljage, 29 kg 561 g pošte in 19 kg 700 g robe, v Ljubljano pa 230 potni- kov, 1580 kg prtljage, 24 kg 10 g pošte in 79 kg 300 g robe.

—lj Posnažite ljubljaničino dno! Visoka voda je nanosila slasoma v že regulirani del Ljubljane in njene struge, ki jo letos poglo- bujejo, toliko gramozu i. dr., da voda na mnogih mestih ne more pravilno odtekati, ampak zastaja in okužuje zrak. Predvsem se to najjasneje vidi pod nekdanjo cukrarno in ob Hradeckega mostu. Razen tega so še na več krajih večji ali manjši kupi naplavljenega nesnage odnosno očiščili, na katerih že začne- nja rasti trava. Sedaj, ko je tako lepo vreme in v strugi skoro nič vode, bi kazalo ta ne- dostatek odpraviti. Naj bi se rajši opustilo nemara kakšno manj nujno delo po mestu ter se dalo potrgati in očistiti betonirano dno Ljubljane, kolikor je to mogoče brez preve- likih stroškov.

—lj Podaljšanje zbiralnika. Pred kratkim so začeli preko Vrazovega trga podaljševati levi zbiralnik, in sicer od Fugnerjeve do Li- pičeve ulice, pod katero se izteka že sedaj zbiralnik iz severnozahodnega mestnega dela. To delo bo precej pripomoglo, da se ne bo velika množina nesnage kanalske vode izte- kala več ob šentpeterskem mostu in povzro- čala silnega smrada zlasti v toplih poletnih dneh. Seveda pa bo treba v doglednem času podaljšati tudi zbiralnik ob levi strani Ljub- ljane, ki se izteka sedaj prav tako tik ob mostu, in to vsaj do stare cukrarne, če ne še dalje.

—lj Bivše igrice Ilirije. Ulica, ki jo ome- nja ta naša predvčerajšnja notica, čel, da še nima imena, je Jesenkova. Tablico s tem ime- nom ima namreč že edina tam obljubena hiša.

—lj Očala, daljnogledi, barometri, fotoapa- rati itd. najugodnejši nakup pri Fr. P. Zajcu, izpranem optiku, Ljubljana, Stari trg 9. — Ceniki brezplačno!

Iz Celja

—c Priprave za obrtno razstavo v Celju, ki bo od 4. do 18. avgusta v mestni narodni šoli, so v polnem teku. Sedaj urejujejo tudi veselični prostor na prostranem šolskem dvo- rišču in gradijo vhod v Levstikovi ulici, ki bo zaprta ob brvi v Zrinjskega ulici. V času razstave bo zaprta tudi Gregorčičeva ulica od Miklošičeve do Levstikove ulice. Zvezna ti- skarna v Celju je pravkar izdelala zelo lične štiribarvne lepake za Obrtno razstavo. Odbor Obrtne razstave v Celju prosi vsa sreka na- čelstva, občinske uprave, obrtniška združe- nja in društva, ki prejmejo te dni te lepake, da bi jih izvezila na vidnih mestih. Razstavni prostori so skoro vsi oddani. Razstava bo pri- rejena v velikem stilu in bo gotovo privabila zelo mnogo obiskovalcev od blizu in daleč.

—c Divjaški napad. V nedeljo popoldne so neki moški na Humu ob Sotli z noži na- padli 33 letnega rudarja Josipa Kresnika iz Klenovca pri Humu ob Sotli in ga težko po- škodovali po trebuhu. Kresnika so prepeljali v celjsko bolnico.

—c V korist slepega celjskega skladatelja g. Edvarda Interbergerja bo priredila celjska železničarska godba v nedeljo 21. t. m. ob pol 11. dopoldne dobrodelni koncert v mest- nem parku in bo izvajala tudi nekatere sklad- be g. Interbergerja.

NAJDRAŽJE POHIŠTVO.

— Nizdržje pohištvo na svetu so ministrski stolčki.

Fran Dubravič in njegovo dvojno življenje

Državo je oškodoval za 400.000 Din, družina je pa živela zelo skromno

Ljubljana, 17. julija. Nedavno smo poročali o poizkusem sa- momora carinskega uradnika Frana Dubra- viča, ker so pri pregledu blagajne prišli na sled raznim nečednim manipulacijam, ki so za več stotisoč oškodovali državno blagajno. Dubraviča so prepeljali v bolnico, kjer se je njegovo stanje — oba strela nista bila smrtno nevarna — že močno zboljšalo in bo kmalu okrevl. O dvojnem Dubravičevem življenju smo zvedeli nekaj prav zanimivih podrobnosti.

Preden je Dubravič prišel k carini, je bil 4 leta policijski uradnik. Nato je položil izpit za carinika in je bil l. 1922 sprejet na glavni carinarnici v Ljubljani. Zaposlen je bil v eko- nomatu in je kot tak l. 1931 prevzel tudi prodajo takasnih mark, ki se rabijo za žigosan- je domin in igralnih kart. Takšne marke se izdajajo na podlagi referata stranki, ki pri- nese igralne karte na žigosanje. Vsaka igra se žigosa z marko po 50 Din in dobi vrh tega še poseben žig carinarnice. Po predpisih mono- polske uprave je treba izkupiček takasnih mark obremen z referatom mesečno odvajati glavni blagajni. Pregled mark se je vršil me- sečno po mesečnem zaključku na podlagi skladščne knjige. Komisija je vedno ugotov- ljala, da so se mesečni zaključki ujemali s stan- njem ostanka takasnih mark in zato nikomur ni prišlo na misel, da ima Dubravič na vesti nečedne manipulacije. Je zelo inteligenten in sposoben uradnik, in pri svojih predstojnikih je užival neomejeno zaupanje.

KAKO JE PRISLO DO ODKRITJA?

V zadnjem času je bilo žigosanih mnogo takasnih mark. Dubravič bi moral denar od- dati blagajni, česar pa ni storil. Ker so toza- dejni predpisi zelo strogi, je upravnik cari- narnice odredil komisijo, da pregleda knjige in ugotovi stanje takasnih mark. Komisija je našla knjige, marke, kakor tudi ostanek de- narja, ki se ni bil izvršen blagajni, v popol- nem redu. Šele ko je komisija začela pregle- dovali knjige zadnjih let, je ugotovila, da je bil saldo za l. 1931 pogrešno vpisan. Prvotne številke so bile z nekim kemičnim prepara- tom izbrisane. Na vprašanje komisije glede napake prenosu je Dubravič povsem mir- no vstal čel, da bo takoj prinesel zahtevane referate.

Odšel je v arhiv, kjer se je dvakrat ustrelil v levo stran pod prsnim košem, ne da bi ranil občutljive dele. Strelovi ni slislal nihče. Kakor da se ni nič zgodilo, se je potem mir- no vrnil skozi tri sobe h komisiji. Bil je pa zelo bled in upravnik ga je vprašal, kaj mu je.

— Kriv sam, oprostite mi, idem na bolji svet, je odgovoril tiho Dubravič in se sesedel na stol, skozi obleko mu je pa udarila kri. Sledilo so še dramatični prizori, ki kažejo vso njegovo prevejanost in pokvarjenost. Z rešil- nim avtom so ga odpeljali v bolnico, komi- sija je pa nadaljevala svoje delo.

Carinska, kakor tudi policijska komisija še nista zaključili preiskave, gotovo pa je, da je državna blagajna oškodovala za okroglo 400.000 Din. Poleg manipulacij s taksnimi markami so prišle na dan še razne druge pre- vare pri računih. Dubravič, ki je dobil od neke trvdke več računov, je zahteval, naj do- četna trvdka izstavi en sam račun na ves zne- sek. Ta račun je predložil v izplačilo blagajni in čakal nekaj tednov, potem je pa predložil še posamezne račune. Blagajnik mu je seveda brez najmanjšega suma izročil denar, ki je romal v Dubravičev žep. Za koliko je tako oškodoval državo, še ni ugotovljeno.

VESTEN URADNIK.

Dubravič je veljal pri svojih tovariših za vzornega uradnika. V službi je bil silno mar- liv, vesten in visoko inteligenten. Vse pose- le je opravljal v popolno zadovoljstvo. Naspro- ti kolegom je bil uslužen in prijazen, vendar se izven carinarnice ni z nikomur družil.

POBOZEN MOŽ.

Dubravič je bil na glasu kot zelo pobožen mož. Hodil je redno v cerkev in je sploh ve- ljal za največjega poštenjaka. Bil je skrben družinski oče, vendar je družina živela več kakor skromno. V Mariborski ulici je imel vilo, ki jo je dozdal l. 1930. Hiša, ki je ve- ljala okoli 300.000 Din, je obremenjena s ve- liko hipoteko 420.000 Din. To je vsekakor čudno, ko je imel Dubravič tolikšne dohodke, da bi lahko v 5 letih odplačal najmanj polo- vico dolga. Odplačeval pa ni niti zavodom, kjer si je denar izposodil in je tako dolg na- račal, namestu da bi se zniževal.

V ZASEBNEM ŽIVLJENJU.

Glede Dubravičevega zasebnega življenja se po mestu mnogo govori. Znano je bilo o njem, da rad veseljači in da je bil zelo dare- ljiv posebno nasproti natakarcam. Njegovi tozadevni izdatki so včasih dosegli po več ti- soč dinarjev. Tako je nekoč v nekem ljub- ljanskem hotelu plačal račun v znesku 7000 Din. Ljudje so ga včasih videli ponoči, ko se

je peljal z avtom v ljubljansko okolico. O teh nočnih vožnjah krožijo najrazličnejše vesti, ki se pa zaenkrat še ne dajo kontrolirati. Za- nimivo je, da noben carinski uradnik ni pri- šel na sled temu dvojnemu življenju. Še da- nes, ko je Dubravičeva krivda dokazana, skoraj ne verjamejo, da bi bil to tisti Dubra- vič, ki je bil toliko let njihov tovariš v služ- bi. Čeprav so ljudje videli, da se je vračal z nočnih izletov pijan do nezvesti, se ni nik- dar zgodilo, da bi prišel v službo prepozno. Bil je vedno točen in tudi njegovo delo ni v ničemer kazalo, da je vso noč pijačeval.

Dubravič je v vseh rečeh zelo nadarjen. Na glasu je bil kot izvrsten fotomater, ki mu tudi kinematografija ni bila tuja. Mož je prava zagonetka. Skoraj nemogoče si je mi- sliti, kako je mogel potrošiti tako velike zne- ske v tako kratkem času. Ljubljana je pre- majhna, da bi tako početje ostalo prikrito. V naši dolgi vasi se vsaka taka stvar prehitro izve in je čudno, da mu oblasti niso prišle na sled. Dubravič se je pač znal dobro pretvar- jati in je bil v tem pogledu dober igralec. Ker so se tudi v njegovem ožjem sorodstvu zasledile razne nezakonitosti, močno sumijo, da je Dubravič dedno obremenjen, kar pa ni- kakor ne more izbrisati njegove krivde. Raz- kritja Dubravičevih prevar so seveda odjek- nila tudi na carinarnici. Upravnik je bil su- spendiran, v preiskavi pa so tudi uradniki, s katerimi je imel Dubravič službene opraviti. Kdo bo državi povrnil nastalo škodo, se še ne ve. Morda se bo dozdaj ugotovljeni primanj- kljaj 400.000 Din še povečal za precejšen zne- sek. Počakati je treba, kaj bo prinesla pre- iskava, gotovo pa je, da bo razprava proti Dubraviču ena najpaznejših, kar jih je bilo zadnja leta v Ljubljani.

Iz Maribora

— Ob obletnici Maistrove smrti dne 26. t. m. bodo vsa mariborska narodna društva ob 19. uri zvečer obiskala grob pokojnega generala Maistra ter ga okrasila s cvetjem in svečkami. Na dan prve obletnice Maistrove smrti bo velikemu nesmrtniku posvečena tudi nacionalna ura v ljubljanskem radu. Nasle- dnjega dne pa se bo v mariborski stolnici da- rovala mala zadušnica. Dolžnost vseh mari- borčanov je, da se oddolžijo spominu rešil- telja našega severnega ozemlja!

— Morilec v rokah oblasti. Avstrijske oblasti so odgonskim potom poslale v Mari- bor nekega Ambroža O., ki ga zasleduje za- grebška policija. Ambrož je osumljen umora. Mariborska policija je zločinca izročila poli- ciji v Zagrebu. Preiskava bo dognala, če je Ambrož res morilec.

— Suknjo so ukradli neznanzi v Mlinški ulici stanujočemu šoferju Medvedu. Unajena suknja je vredna 500 Din. Policija je storil- cem baje že na sledu.

— Obrtni tečaj. Obrtno združeni nad- zornik sprejema prijave za naslednje obrtne tečaje: 1. tečaj mojstrskih izpitnih predavanj, ki se prične v ponedeljek 22. t. m. zvečer; 2. tečaj za obrtno knjigovodstvo; 3. tečaj za lesno tehnologijo (za mizarje, strugarje, so- darje); 4. tečaj za mizarstvo risanje; 5. tečaj za krojaško prirokovjevanje. Vsi tečaji so na obrtništvo zelo koristni in je zato upani, da bo udeležba čim večja.

— Prijave za III. drž. razstavo čistokrvnih psov na Mariborskem tednu. Še enkrat opo- zarjamo vse zainteresirane na III. drž. razstavo čistokrvnih psov, ki se bo vršila o priliki le- tošnjega IV. Mariborskega tedna v soboto 3. avgusta in nedeljo 4. avgusta ter pripominja- mo, da je za to razstavo velično zanimanje tudi v inozemstvu. Prijavnice so na razpo- lago pri upravi Mariborskega tedna, Mari- bor, Aleksandrova cesta 35 in pri Klubu ljubiteljev sportnih psov v Ljubljani, Miklošič- čeva cesta 36.

Sokol

— Bratje in sestre! Naznanjamo vam ža- lostno vest, da je dolgotrajni bolezni podlegel naš dolgoletni in zvesti član, brat dr. Drago- tin Treo, podpredsednik društvenega razodi- šča, bivši starosta postojanskega in goriskega Sokola. Društvena uprava bo spremlila svojega vzornega brata in odličnega pobornika sokol- ske misli na poslednji poti s preporno, ostalo članstvo pa vabimo, da se pridruži upravi v čim večjem številu. Zbirali se bomo v kroju, v četrtek 18. t. m. ob pol 17. uri v Narod- nem domu. — Blagopokojniško ohranimo v svetlem in trajnem spominu. — Zdravo! — Uprava »Ljubljanskega Sokola«.

Iz Litije

— Prireditve v nedeljo. V nedeljo 21. t. m. prirede člani litijske gasilke čete veselico na Berdajevem vrtu. Čisti dobiček bo šel v sklad za novi gasilski dom. V nedeljo ob 15.30 dobi SK Litija goste nogometaše in sicer vo- jake 40. pešpolka. Na zanimivo tekmo vabi- mo vso našo sportsko publiko.

Vel. 21-24 ELITNI KINO MATICA Vel. 21-24

Samo še danes ob 4. 7% in 9% uri

HANS SÖHNKER
v filmu

POT DO SRCA

GLORIOKO ZNANJE CENE

HLADNA DVORANA

Ludvik Wolff:

BOGINJA DOBROTE

ROMAN

— Bil sem ves iz sebe od jeze, Ingelena. Hotel sem biti čisto miren, naenkrat sem se pa spomnil na razgovor z Büntellom, na razgovor, ki mi se zdaj poganja kri v glavo. Predlagal mi je izdajo Jeana Paula, ki sem ga imel za Francoza. Büntel mi je pa pojasnil, da je Jean Paul Nemec, in jaz nisem zadržal, Ingelena. Dejal sem: Dobro, pa izdajte Jeana Paula. Ko sem se spomnil na ta razgovor, me je obšla divja jeza. Moralo je bruhati iz mene sicer bi se bil zadušil. Ali razumete to, Ingelena?

— Da, — je odgovorila zavedajoč se svoje krivde, in spoznala je, da je nemogoče ustaviti že vrteče se kolo.

— Ali ste žalostni, Ingelena?

Odgovor ji kar ni hotel iz grla.

— Slabo vest imam.

Prijel jo je za roko in jo poljubil. — Ni vam treba imeti sabe vesti. Po vaši zaslugi sem postal človek. Prej sem bil požrešna žival.

— Ali bi ne hoteli prodati založništva?

— Najprej moram napraviti red, potem bom pa govoril o prodaji. Ko bo vse to opravljeno, se pa vrneva v vilo, na Monterači. Ali se vam ne zdi kakor večnost, odkar sva zadnjič sedela v sobi, obiti z lesom, Ingelena?

Njene oči so zle hrepenče v siv jesenski dan.

— Zdaj se odpeljem v atelje. Ali se bova danes še videla, Ingelena? Morda zvečer. Ali bi ne mogla skupno večerjati?

— Važen razgovor imam.

— Ne pustite me na cedilu.

— Nikoli vas ne pustim na cedilu, gospod Harland.

Avto je vozil po proletarskih ulicah berlinskega vzhoda. Harland je zopet videl umazane hišice, blede otroke, žganje, postavna dekleta, mimo vozeče pogrebne vozove, in moral se je spomniti na Kolodvorsko ulico v Cirihu, na jednake tresore draguljarja Trettenbacha in na Ingelenine solze. Človek ima dolge, dolge, dolge, razjedajoče srce.

Pred seboj je zagledal palačo »Astoria«. Harland je hitel čez šumne dvorišče gori v atelje in vstopil v svojo sobo. Tla so se tresla od brenjav stropov. Parne sirene so radostno tulile. Življenje je krasno, je pomislil Harland in pogledal na uro, kičasto tri sto let, ki je počasi tikala. Toda kaj se dogaja tu?

Sedel je č pisalni mizi in dihal globoko, kakor človek, ki je prehitro stopal po stopnicah. Razmišljal je:

— Georg. Hotel je govoriti s svojim sinom Georgom. Gotovo je tu, če igra Gemma Raya.

Harland je stopil na ozek hodnik, vodeč v atelje. Režiser Wollanke je komandiral. Hugo Bassist je stal za njim in zdaj pa zdaj je skomignil z rameni. Operater je begal nemirno in nervozno sem ter tja, pripravljen vsak čas zaplesti jazbečji ples okrog aparata. Gemma je ležala na divanu in se brezbrizno smehljala mlademu Harlandu, ki je stal neskonjen na glasovir in požiral z očmi to belo, napudrano žensko.

Harland je obstal za kuliso in naenkrat se mu je zavrtelo v glavi, izgubil je tla pod nogami. Čas se je zasukal okrog njega liki kolo. Ali je bil pahnenj proci? Ali je kje kraj, ki se imenuje Sils Maria? Ali poganja v Pizi poševno kvišku stolp?

Svetilke so prasketale.

Debeluhast pianist je igral z violinstom zastarel, slaček valček. Zdelo se je, da na svetu ni drugega valčka. Violinist se je pa izpremenil. Bil je podoben madžarskemu natakarku na kolodvoru v Nagy-Kikindi. Ali se približa Harald Rupp Gemmi in ji ukrade poljub? — se je vprašal Harland v skrajni

49 napetosti, boreč se s notranjimi predstavi.

Vstopila je črnolasa, zelo lepa žena, odmerjeno in počasi, čeprav je kar žarela od strasti, in približala se je Gemmi, ki je nč hudega slutela delala mladice oči.

Ko se je hotela črnolasa skloniti, da bi sladko Gemmo objela, je operater srdito zaklical: — Film se je pretrgal.

— Ugasnite luči! je zapovedal Wollanke, samozavesten in hladnokrven kakor admiral v šolski čitanici.

Harland je stopil iz skrivališča in pozdravil zbrano družbo. — Dober dan, ravnateljček, — je zaklicala očarljivo Gemma in sklonila z divana. Pisatelj Bassist se je naglo obrnil. Georgu Harlandu se je zmršil obraz. Črnolasa igrala se je prijazno nasmešljiva.

— Kaj predstavljajo ti prizori? — je vprašal Harland in ustnice so mu drgetale.

Bassist se je nehal vrteti in trdno verujoč v svoj uspeh je odgovoril: — Ti prizori kažejo, kako žepeljuje mlado komteso njena francoska družabnica.

— Zapeljevanje?

Pisatelj se je zadovoljno smehljil. — Film se imenuje »Sapho, gospod Harland.

— Kaj se godi v tem filmu razen tega prizora?

Bassist je začel pripovedovati vsebino filma.

— Lahko nadaljujete, gospod Wollanke, — je zaklical operater. — Prižgite luči!

— Ni treba, — je dejal Harland mirno. Tega filma ne bomo izdelali.

Bassist je odprl usta in si zaman prizadeval spraviti iz sebe besede presenečenja.

— Delamo že četrti dan, gospod Harland, — je dejal režiser Wollanke ledeno, kakor filmski bilijonar na chigaški pšenični borzi.

— Ta film bo prekrasen, ravnateljček, — je pripomnila Gemma Raya.

Pisatelj je zopet prišel k sapi. — Tega vendar ne mislite resno, gospod Harland? Saj to ni mogoče. To je vendar...

— Ta film ne pride iz ateljeja; ali razumete nemško, gospod Bassist?

Harland se je obrnil in zapustil atelje.

Wollanke in Bassist sta krenila boječe za njim.

— Kako morete trpeti, da se izdelujejo tako ogabni filmi? — je vprašal Harland grozeče ravnatelja Krebsa, ki mu je bil običaj pozdrav v glju. — Kako morete to trpeti?

— Saj niso vprašali mene, gospod Harland, sicer bi bil izrazil cenzurne pomisleke. Jaz sem tu samo zato, da nakazujem denar. Gospodje delajo, kar hočejo.

— Mar vam nismo povedali, kaj pripravljamo? — je zaklical Wollanke in stopil s pisateljem v sobo. — Mar niste biti obveščeni?

— Sicer pa smatram tudi jaz »Sapho« za dobičkanosen posel, — je priznal ravnatelj Krebs.

— Zahvaljujem se za dobičkanosne posle take vrste. Ali bi dovolili svojim hčeram, da bi šle gledat tak film?

— Moje hčerke sploh ne smejo v kino, — je odgovoril puritanski Krebs.

Harland je udaril s pestjo po mizi. — Takih filmov ne bom več pustil izdelovati! Sit sem tega! Konec.

— Mar bo družba »Astoria« likvidirala? — je vprašal ravnatelj Krebs presenečeno.

— Ne. Ne. — Harland je stopil k Wollanku. — Izdelovati pa morate druge filme.

— Kakšne filme hočete imeti, gospod Harland?

— Kdo hodi v kino? Mali človek, prodajalka, trgovski pomočnik s svojo nevesto, delavec — ljudstvo hodi v kino. Ali je tako?

— Deloma.

Nikoli več Verduna!

Še zadnji pogled na krvave bojne poljane pred Verdunom

Ljubljana, 17. julija.

Solnce ne more prodreti sivih oblakov nad Verdunom, kakor da se boji posijati na krvave poljane, da bi ne motilo večnega sna po njih trohnetih mučnikih. Debele knjige bi lahko napisalo pesnikovo pero o junastvih napadenih in napadajočih, visoko pesem slave in priznanja njihove hrabrosti bi moral zapeti največji pesnik sveta, če bi hotel povedati znanjem le trohico tega, kar so videla verdunska bojišča. Hrabrosti? Videti človeka v vrtincih deroke reke, kako ga sujejo in vlečejo na dno. Skočil za njim svoje življenje tvegaš, da rešiš njegovo. To je hrabrost. Pleša s tovarišem po stiri pečini visoko pod vrhom goreškega orjaka. Z vrhu sta se zvezala, da

navali 20. aprila na sovražnika. Nemci poskušajo preveriti na sivi sivi Ravin de la Hayette. Francoske granate in šrapneli jih pokose. Vaj arditni napadi na Mort-Homme so zaman. »Ne mont pas passe«.

Toda 22. maja 1916 butne sved vati celoga nemškega armadnega zbora in doseže vrh grica. Naprej pa ne more. Od 9. do 24. julija grme topovi, vaze se oblaki strupenega dima, puške pokajo in ročne granate treskajo, a vse zaman. Kakor na Fort Souville, kjer je omagal lev, tako je omagala nemška železna pest na Mort-Homme. Tam mrtvi lev, tu smrt, tam grmade okostnjakov, tu grmade človeških kosti. Na desnem in levem bregu Meuse je kostla smrt, da je zemlja bogato pognojena s

je vama usoda skupna. Omahne ti tovariš nad glavo, krčevito se oprimeš skale in obdržiš ga na vrvi nad prepadom, da ne ugašne v njem njegova mladost. To je junastvo! Zakipi v tebi srd, krivico ti je storil bližnji, razžalil te je, da bi stienil pest in mu vrnil mlo za drago. Premagaš se in ne storiš mu žalega. To je junastvo!

Leži pred teboj na bojni poljani živ zarit v zemljo neznan sin neznanne matere. Nikoli ga nisi videl, nič hudega ti ni storil. Kakor ti ljubiš življenje, ga ljubi tudi on. Dvigne puško, pomeriš, sprožiš in ni ga več. Ali je to junastvo? V divjem bojnem metehu se srečata, ti od severa, on od juga oba mlada, oba polna veselja do življenja, oba doma željno pričakavana. Nista si sovražnika, saj se niti ne poznata. Z ostrim bodalom ti prebode prsa, da izkvraviš nedolžen od udarca nedolžne roke. Ali je to junastvo? Letiš na jeklenih krilih nad mestom in spustiš iz letala bomba, da useka v hišo pod seboj in jo poruši. A v hiši so miru potrebni ljudje, tam so stari zene in otroci. Raztrgalo jih je, ko je udarila bomba skozi streho in strop. Ali je to junastvo?

Tudi na levem bregu krvave reke Meuse je tekla v potokih kri. Tam stoji grič, Mort-Homme mu je ime. To strašno ime postane še strašnejše, ko zagledaš vrh grica v spomenik vklesan lik smrti. Stoji z dvignjeno desnico, sulico v levi, zavita v plašč, votle oči uprte v daljavo in kriče tja daleč preko krvavih poljan: Ils nout pas passe. Tudi ta grič je svet in proklet, ker ga je dihnila mati zemlja iz sebe, da se vidi z vrha daleč na vse strani. Bolje bi bilo, da je potegnilo srce zemlje ta grič nase. Nanj so navali Nemci v marcu 1916 z vso silo. 120 granat je tresčilo vanj vsako minuto in 5 ur so 14. marca nepretrgoma bruhali nemški topovi po francoskih rovih, da je brizgala kri na vse strani. Čela francoske divizije je bila tu zarita v zemljo, šušila se je v dimu in ognju, pa ni smela nazaj. Štirje polkovniki in ves njihov štab so padli s puškami v rokah. V potokih krvi je sovražnik slednjič zavzel prvi grič, a Mort-Homme so branili žuavi, ključa vse bojne poljane okrog grica si Francozi niso dali iztrgati. V silnem valu se je pognal naprej nov francoski polk in vrge! Nemce nazaj. 9. aprila ubere sovražnik drugo pot, štiri ure besni vojna furija, da je zemlja vsa rdeča in pokrita s trupli. Štirkrat se odbi nemški val ob francosko steno, a vedno novi valovi valove za izkvravčimi, da se boj ne poleže do večera. Toda Mort-Homme se ne uda. Cel francoski armadni zbor

stotisoči mučnikov, predno so s krvjo obiliti zatrti svoje trudne oči. Dvajset tisoč belih križev pokriva strašno nivo večnega miru pod Fortem Douaumontom, na njem krije strahotna grobnica v sebi tristo dvajset tisoč človeških okostnjakov, a ob cesti pod tem edinstvenim spomenikom največje sramote človeštva že stoji nova sramota — hujana v človeški podobi je postavila restavracijo z imenom »Douaumont«, da živi v nji plečejo in rajajo na mrtvih. Kam drviš, človeštvo? Ali pa je to vprašanje le votel klic sentimentalnosti, hipertrofija preobčutljivega mehkužnega, ki ga trdo življenje naših dni igraje pregazi?

Prazna je beseda Verdun in nič ti ne pove še tako debela knjiga o krvavih verdunskih bojiščih, če jih nisi videl sam z vsemi njihovimi strahotami, če nisi slišal v grobni tihini njihovega vse vesoljstvo pretresujočega klca: Nikoli več Verduna! Ali bo ta klč kdaj dosegel okamenela človeška srca, ali jih bo omehčal in obudil v novo življenje, polno dela brez nasmejave na manj vredno in več vredno, brez Olimpov in breznic, brez sovražstva, hujkanja in razžiganja nizkotnih strasti, brez pokoljev, brez brezumnega klanja, ki zapuščata namestu zlatega žitnega klanja njive belih križev? Francoski rezervni častnik, udeleženec krvavih bojev pred Verdunom, naš vodnik, je nas vprašal, ko smo zapuščali krvave poljane: »Čemu trohne tu stotisoči mladih ljudi? Ta »čemu« odmeva vedno močnejše od vshoda do zahoda, od severa do juga in vendar že brusi človek — zver tam doh v Afriki znova meč, da zaseka izžranemu in v težkih mukah medsebojnega sovražstva izmučenemu človeštvu novo globoko rano. Ali res ne bo nikoli napočila zlata zarja mira?

Monte Carlo

V kasinu Monte Carlo so zaposleni že poletje 404 croupieri, pozimi pa 620. Okrog 50 uslužbencev v civilu nadzira igro in igrače. V kasinu je 113 uniformiranih slug ter 320 drugih uslužbencev. Vseh nameščencev je okrog 1000. Razen tega vzdržuje kasino 87 vrtinarjev in 200 uslužbencev pilarn. Za koncesijo mora namreč kasino brezplačno dobavljati monaškim knezom pivo. V kasinu je dalje 113 gasilcev, 210 s popravilni pohištva in opreme zaposlenih obrtnikov, 26 masarjev in mesarj, 48 električarjev, 94 članov orkestra, 67 pevec in pevki ter 74 blaginjav in knjigovodaj. Skupno zaposluje uprava kasina 2700 do 3000 ljudi.

Vasko leto naroča za ciroplere iz Londona 635 oblik, električni tok in šarnice stanejo letno 3.500.000, obratovanje pilarn blizu 10.000.000, orkester nad 4.000.000, letni izdatki za opremo okrog 8.000.000, ali trinaestkrat več, kakor znašajo dohodki opere. Vzdrževanje vetov stane letno blizu 3.000.000. Uslužbencem plača uprava kasina letno nad 60.000.000, skupni stroški pa znašajo nad 130.000.000. Tu je upoštevana tudi vsakoletna velika nagrada za avtomobiliste tekme v

Solnčenje ali kopanje

Užitek, toda še
vam koga opoči?
To preprečita, če
kožo masirate s
hormonsko kremo

MALI OGLASI

V vseh malih oglasih velja beseda 50 para. davek Din 2.- Najmanjši znesek za mali oglas Din 8.-, davek Din 2.- Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu, lahko tudi v zmanjšanem — Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo

POUK

Najmanjši znesek 8 Din
Beseda 50 par, davek 3.- Din

STROJEPISNI POUK
za časa počitnic po desetprstnem sistemu za začetnike in izvečence. Večerni tečaj, oddelki od 6. do 1/2 8. in od 1/2 8. do 9. ure zvečer. — Šolnina znižana in stane učna ura samo Din 2.-. — Pouk se prične dne 5. avgusta. Vpisovanje 1., 2. in 3. avgusta od 6. do 1/2 8. ure zvečer. — Christofor učni zavod, Domobranska cesta št. 15. 2241

PRODAM

Najmanjši znesek 8 Din
Beseda 50 par, davek 3.- Din

ZADOVOLJIM VSAKOGAR
v ceni in kvaliteti Lister suk-njšt Din 145.-, sportni Din 98.-, la pumparce Din 98.-, svilene srajce Din 45. itd. — Presker, Sv. Petra cesta 14. 4 L

KUPIM

Beseda 50 par, davek 3.- Din
Najmanjši znesek 8 Din

Rabljena koleca poceni kupite pri »Promet« nasproti Križanske cerkve 2251

STANOVANJA

Soba opremljena s posebnim vzhodom oddam takoj ali s prvim. Mariborska 24. 2252

MALI OGLASI

»SLOV. NARODU«
MAJO
SIGUREN USPEH

A. & E. SKABERNE
Ljubljana — javlja da jemlje od preklica v račun zopet

HRANILNE KNJIZICE
prvovrstnih ljubljanskih denarnih zavodov (Mestne hranilnice, Ljudske posojilnice itd.)

RAZNO
Najmanjši znesek 8 Din
Beseda 50 par, davek 3.- Din

ENTEL — AZUR — PLISE
izvrši ekspres
MATEK & MIKEŠ, Ljubljana (poleg hotela Struškij) 64/L

Pralnica - svetiloličkalnica Čuček, Kolodvorska 23 pere in svetilolika po najugodnejših cenah. 2250

Izložbena stojala
kovinske predmete — nudi **KROM - KOVINA**, Ljubljana, Gyrsava cesta št. 34 63/L